

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
Віталій ДЯЧЕК
2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент інноваційного розвитку сучасних економічних систем
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
(шифр і назва)
спеціальність D 3 Менеджмент, D 7 Торгівля
(шифр і назва)
освітня програма Інноваційне підприємництво та менеджмент
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет економічний

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету «26» серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Д.е.н., проф., проф кафедри економіки та менеджменту Ганна ДОРОШЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол від «26» серпня 2025 року, протокол № 1

В.о. завідувач кафедри економіки та менеджменту

 Лариса ТЄШЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми (керівником проектної групи) Інноваційне підприємництво та менеджмент

Гарант освітньої професійної програми (керівник проектної групи)

 Людмила КАЛНІЧЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол від «26» серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

 Дар'я ЗАГОРСЬКА

Програма навчальної дисципліни «Менеджмент інноваційного розвитку сучасних економічних систем» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальностей D 3 Менеджмент

освітня програма Інноваційне підприємництво та менеджмент

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань та вмінь щодо забезпечення інноваційного розвитку економічних систем, оцінювання їхнього інноваційного потенціалу, обґрунтування та реалізації ефективних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- оволодіння теоретичними (базовими) знаннями з питань формування і управління інноваційним потенціалом економічних систем;
- вивчення механізмів управління інноваційним розвитком економічних систем;
- опанування інструментами забезпечення результативності формування та використання інноваційного потенціалу підприємств;
- набуття вмінь обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку та альтернативні варіанти управлінських рішень;
- формування практичних навичок застосування законодавчої та нормативної бази стосовно управління інноваційною діяльністю;
- застосування статистичних методів контролю розвитку інноваційного потенціалу;
- практичне використання аналізу ефективності інвестицій у розвиток інноваційного потенціалу.

Результати вивчення дисципліни дозволять сформувати ряд відповідних професійних і особистісних компетенцій:

1.3. Кількість кредитів: денна форма навчання

ЕЛ - 51 – 4 кредита;

1.4 Загальна кількість годин: денна форма навчання

ЕЛ - 51 – 120 год.;

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова
Денна форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
1-й

Лекції
32 год.
Практичні, семінарські заняття
16 год.
Лабораторні заняття
-
Самостійна робота
72 год.
у тому числі індивідуальні завдання
10 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту, у галузі підприємництва та торгівлі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог Загальні компетентності

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально-відповідально та свідомо;

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

СК1. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері менеджменту та підприємництва.

СК2. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та стандартів.

СК5. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької діяльності.

СК6. Здатність інтегрувати знання у сфері менеджменту та підприємництва та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

СК7. Здатність застосовувати інноваційні підходи в підприємстві та менеджменті.

СК8. Здатність розробляти і реалізовувати проекти, нові інструменти та інтегрувати їх в ринкове середовище, виявляти ініціативу, підприємливість та лідерські якості

СК9. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації,

СК10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва та менеджменту з урахуванням ризиків.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

ПРН2. Ідентифікувати та класифікувати нові задачі в сфері менеджменту, інноваційного підприємництва, аналізувати та оцінювати відповідні об'єкти, явища та процеси, обирати оптимальні методи їх дослідження. ПРН3. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї ПРН5.

Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації рішень з питань управління та інноваційного підприємництва, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації, враховуючи етичні міркування та соціальну відповідальність;

ПРН11. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та 10 брати відповідальність за результати. ПРН15. Моделювати і прогнозувати процеси розвитку підприємницьких та інших структур з використанням економіко-математичного інструментарію та інформаційних технологій

1.8. Пререквізити: розуміння загальних закономірностей менеджменту, що засвідчується проходженням вступних випробувань до магістратури

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади інноваційної діяльності

Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку.

Зміст: Поняття інновацій, їх вплив на економічну систему. Відмінність термінів «новація» і «інновація». Поняття інноваційної діяльності. Об'єкти інноваційної діяльності. Позитивний суспільний ефект інновацій. Цілі науково-технічного та інноваційного розвитку.

Типи розвитку економіки: екстенсивний тип розвитку, інтенсивний тип розвитку, інноваційний тип розвитку. Показники наукомісткості виробництва

Поняття економічного зростання. Причини циклічного розвитку економіки. Теорія "довгих хвиль" М. Д. Кондратьєва. Положення теорії Й. Шумпетера. Економічні цикли. Фази економічних циклів: криза, депресія, поживлення та піднесення. Причини економічних циклів.

Тема 2. Ключові поняття інноваційного розвитку

Зміст: Сутність інновацій. Класифікація інновацій Й. Шумпетера. Класифікація інновацій: за змістом діяльності, за сферою внесення змін, які вони викликають, за сферою застосування, за масштабом новизни, за видом одержуваного ефекту, за ступенем матеріальної відчутності, за стимулу появи (джерелу). Концепція життєвого циклу інновацій. Етапи життєвого циклу інновації: етап розроблення, етап виведення на ринок, етап зростання, етап зрілості, етап занепаду. Поняття «інноваційної діяльності» і «інноваційного процесу». Етапи і стадії інноваційного процесу: наука – техніка – виробництво. Фундаментальні і прикладні дослідження. Основні поняття: інноваційний продукт, інноваційна продукція, інноваційний проект, інноваційне підприємство, інноваційна інфраструктура, інноваційна діяльність.

Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування

Зміст: Класифікація чинників інноваційного розвитку підприємства: економічні, технологічні, політико-правові, організаційно-управлінські, соціально-психологічні та культурні. Групи факторів інноваційного розвитку підприємств: законодавчі, організаційно-управлінські, фінансово-економічні, техніко-технологічні, соціальні, екологічні, гуманітарні, інформаційні.

Різновиди ефектів інноваційної діяльності: економічний ефект, науково-технічний ефект, науковий (пізнавальний) ефект, соціальний ефект, екологічний ефект.

Показники рівня інноваційного розвитку на макроекономічному рівні: в освітніх механізмах; що відображають фінансові механізми; що відображають мотиваційні механізми; що відображають економічні механізми; що відображають інституціональні механізми.

Методи вимірювання рівня інноваційного розвитку: розрахунок зростання обсягів доходу у порівнянні з аналогом; оцінювання ефективності інновацій за показниками терміну корисного використання; застосування системи оціночних показників, які враховують інтереси різних учасників інноваційного проекту; розрахунок інтегрального (загального) ефекту від створення, виробництва та

експлуатації нововведень; застосування методів компаундингу та ануїтету у поєднанні з методом дисконтування; використання двох норм доходу на капітал.

Інформаційні ресурси для оцінки рівня інноваційного розвитку: «традиційні» статистичні форми Державного комітету статистики України; результати спеціального інноваційного огляду, що проводиться відповідно до методології ЄС; результати регулярних оглядів конкурентоздатності, що проводяться Держкомстатом України; інформація, зібрана різними міністерствами та різними підрозділами державних установ.

Тема 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.

Зміст: Сфера інноваційної діяльності: ринок новацій, ринок чистої конкуренції нововведень, ринок інвестицій, інноваційна інфраструктура.

Поділ ринкових суб'єктів інноваційної діяльності на чотири категорії: експлоренти, патієнти, комутанти і віаленти. Венчурне підприємство та його форми: незалежні венчурні фірми; впроваджувальні фірми; венчурні фірми, що фінансуються інвестиційними фондами; внутрішній венчур.

Особливості формування та функціонування бізнес-інкубаторів: послуги та учасники. Оцінка складових їх майбутнього успіху: бізнес-ідеї, команди і компанії.

Зв'язок інновацій досліджень та виробництва. Формування та функціонування нових організаційних структур: регіональні науково-технологічні центри; технопарки; технополіси.

Необхідність спільного проведення науково-дослідницьких робіт. Організаційні форми науково-технічної кооперації: галузеві міжфірмові дослідницькі інститути; науково-технічні альянси; консорціуми; спільні підприємства.

Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері.

Зміст: Сутність комунікацій. Функції комунікацій. Глобальна комунікація. Поняття інформаційної технології. Модель комунікаційного процесу Лассуелла. Модель маркетингових комунікацій Н.Вінера.

Поняття інформаційного суспільства та його головні ознаки. Взаємозв'язок економіки знань та інноваційної економіки. Основні характеристики економіки знань та вирішальна роль інформаційних комунікацій.

Глобальне конкурентне середовище та інформаційно-комунікаційні системи. Основні напрями глобального перетворення економіки. Особливості інноваційного розвитку в умовах глобалізації. Основні тенденції світового науково-технічного розвитку зумовлені становленням нового технологічного укладу.

Необхідність оцінки інформаційних та комунікаційних технологій. Індекс інформаційних та комунікаційних технологій економіки знань. Індекс технологічної оснащеності. Ефективність маркетингових комунікацій в інноваційній сфері.

Тема 6. Інфраструктура ринку інновацій

Зміст: Розуміння важливості розвитку інноваційної інфраструктури на макроекономічному рівні. Поняття ринку інновацій та його спеціальні особливості. Об'єкти ринку інновацій. Попит на ринку інновацій. Ринкові та технологічна невизначеність інновацій.

Поняття «інноваційна інфраструктура». Основні вимоги до формування ефективного механізму функціонування інфраструктури ринку інновацій. Основні функції інноваційної інфраструктури.

Елементи інноваційної інфраструктури: фінансово-економічний супровід інноваційної діяльності; сертифікація інноваційної продукції; захист прав інтелектуальної власності та консультаційне забезпечення; експертиза проєктів; розроблення спеціальних програм розвитку національних технопарків та інкубаторів.

Складові елементи та характеристики форм передачі технологій на ринку інновацій: некомерційна, комерційна, вертикальна, горизонтальна, активна, пасивна.

Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємства

Зміст: Поняття інноваційного підприємства. Інституціональне середовище: формальні та неформальні інститути. Законодавчо-нормативна база підприємства: «Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України» (1999 р.); Закон України «Про інноваційну діяльність» (2002 р.).

Принципи інноваційної політики. Зміст державної інноваційної політики. Чотири типи державної політики: технологічного настанову; «ринкової орієнтації»; «соціальної орієнтації»; політика, націлена на зміни економічної структури господарського механізму. Довгострокова та поточна інноваційна політика.

Зміст методів державного регулювання інноваційної діяльності. Класифікація інструментів державної інноваційної політики на основі підходу «попит – пропозиція». Інструменти створення сприятливого середовища для інноваційного процесу.

Регламентация та створення сприятливого інституційно-правового середовища для суб'єктів інноваційного процесу. Шляхи державного регулювання інноваційної діяльності. Форми фінансової підтримки.

Система заходів державної політики: податкова політика, пряме фінансування, надання позичок, конкурсне фінансування розробок, створення інноваційних фондів, амортизаційна політика, прямі дотації, допомога в патентній діяльності та ін. Досвід США, Великобританії та Німеччини у створенні економічних стимулів для прискорення інноваційних процесів.

Тема 8. Національні інноваційні системи

Зміст: Поняття «національна інноваційна система». Загальні методичні принципи концепції національної інноваційної системи (НІС). Основні методичні підходи до визначення сутності поняття НІС. Основні складові загальної характеристики НІС. Типи НІС.

Два підходи до виокремлення основних елементів НІС: залежно від ступеня участі в інноваційному процесі та залежно від функцій в інноваційному процесі. Структури національної інноваційної системи: суб'єкти, об'єкти, система відносин та визначальні чинники.

Особливості визначення національної інноваційної системи та модель інноваційного розвитку. Поняття і модель інноваційного розвитку та її основні елементи. Види моделей інноваційного розвитку.

Домінуюча форма організації інноваційних процесів в Україні – технопарки. Чинники неефективності функціонування НІС України. Перспективні напрями науково-технічних розробок в Україні. Перспективні шляхи управління розвитком НІС

Тема 9. Маркетинг інновацій

Зміст: Поняття маркетингу інновацій. Головні завдання маркетингу інновацій. Варіанти інноваційного циклу та типи підприємств-інноваторів: венчурні, експлеренти, патіенти, віоленти, комутанти. Завдання маркетингу інновацій для підприємств інноваційного бізнесу.

Відмінність маркетингу інновацій від маркетингу відомого товару.

Специфіка ринкових досліджень для виявлення та аналізу попиту на інновації. Класифікація незадоволених потреб споживачів та товаровиробника з їх волевиявлення. Рівні споживацької готовності споживачів та їх характеристика. Фактори, які враховують під час попиту на нові товари: критичний рівень споживацького капіталу; критична придатність товару; критичний мінімальний рівень доходу; критичний рівень ризику; критична кількість вільного часу у споживача.

Методи виявлення прихованих, але не ідентифікованих (не розпізнаних) потреб.

Поняття дифузії інновацій. Зацікавлені та незалежні джерела інформації. Класифікація споживачів за ставленням до інновацій. Маркетингові стратегії подолання споживчого опору інноваціям на ринку. Криві дифузії інновацій. Внутрішні та зовнішні фактори мотивації споживача. Характеристика засобів просування різних видів товарних інновацій. Позиціонування інноваційних товарів на ринку.

Розділ 2. Реалізація інноваційної політики економічної системи

Тема 10. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку економічної системи

Зміст: Поняття і принципи функціонування інноваційного підприємства. Чинники формування інноваційного підприємництва. Види інноваційного підприємництва.

Стратегії інноваційного розвитку підприємства: традиційна, імітаційна, залежна, опортуністська, оборонна, наступальна. Особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства. Рівні стратегічного планування інноваційної діяльності на підприємстві. Рівні стратегічного управління інноваційним процесом на підприємстві. Способи та методи активізації інноваційної діяльності на підприємстві.

Етапи розроблення й реалізації інноваційного проекту: розробка концепції проекту, власне проектування, виготовлення і просування на ринок інноваційної продукції. Групи бізнес-процесів управління інноваційними проектами.

Тема 11. Інноваційний потенціал економічної системи

Зміст: Основні умови переходу підприємства на інноваційний шлях розвитку: ринковий потенціал; інноваційний потенціал; виробничо-збутовий потенціал.

Поняття інноваційного потенціалу. Структура потенціалу інноваційного розвитку: ринковий потенціал; інноваційний потенціал (інтелектуальна, інформаційна, інтерфейсна та науково-дослідна складові); виробничо-збутовий потенціал (фінансова, кадрова, технологічна, маркетингова та організаційно-управлінська складові).

Оцінка інтелектуальної складової: 1. Показник винахідницької (раціоналізаторської) активності; 2. Показник інженерно-технічного і наукового забезпечення; 3. Показник освітнього рівня; 4. Показник плинності кадрів високої кваліфікації; 5. Показник оновлення знань. Інтегральна оцінка інтелектуальної складової.

Оцінка інформаційної складової: коефіцієнт повноти інформації; коефіцієнт точності інформації; коефіцієнт суперечливості інформації.

Оцінка інтерфейсної складової та науково-дослідної.

Інтегральне оцінювання складових інноваційного потенціалу.

Показник ринкового потенціалу: попит, прибутковість діяльності, тенденції розвитку ринку, сприйняття, система збуту, рівень конкуренції, рівень ризику, ресурсне забезпечення, державне (регіональне) стимулювання.

Концептуальна схема управління інноваційним потенціалом. Комбінації можливих складових потенціалу інноваційного розвитку.

Складові та основні показники достатності виробничо-збутового потенціалу для інноваційного розвитку. Діагностика складових: фінансової; кадрової; технологічної; маркетингової та організаційно-управлінської.

Тема 12. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку економічної системи

Зміст: Система механізмів фінансування інноваційних проектів. Групи механізмів фінансування (інвестування) інноваційної діяльності: механізми мобілізації власних коштів підприємства; механізми мобілізації позикових коштів; механізми мобілізації залучених коштів.

Етапи формування й оптимізація складу джерел і механізмів фінансування інновацій. Оптимізація структури джерел інвестиційних ресурсів для одержувача інвестицій та інвестора. Переваги та недоліки методів інвестування (самофінансування, кредитування, акціонування, лізинг, селенг тощо).

Система фінансування інноваційної діяльності на рівні держави. Вихідні принципи, на основі яких будується система фінансування інновацій.

Тема 13. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.

Зміст: Поняття ризику та основні причини невизначеності і спричиненого нею ризику. Види ризиків: ризики помилкового вибору інноваційних проектів, ризик незабезпечення інноваційного проекту достатнім рівнем фінансування, ризик невиконання господарських договорів, маркетингові ризики поточного постачання і збуту, ризик, пов'язані з забезпеченням прав власності. Ризики, спричинені впливом факторів макро- та мікросередовища. Ризики інноваційної діяльності, пов'язані з повномасштабним вторгненням

Цілі та етапи управління ризиками в інноваційної діяльності. Методи управління ризиками в інноваційній діяльності: розподіл ризиків, диверсифікація, лімітування, страхування, хеджування, ухиляння від ризиків та інші.

Методи оцінки ризиків в інноваційній діяльності: метод експертних оцінок, метод використання аналогів, метод статистичної оцінки, аналітичні методи оцінки проектних ризиків.

Тема 14. Охорона прав та економіка інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності

Зміст: Поняття інтелектуальної власності. Ознаки об'єктів звичайної і інтелектуальної власності. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності: об'єкти промислової власності, нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності, об'єкти авторського права і суміжних прав.

Правовий захист продуктів інтелектуальної діяльності в Україні. Право інтелектуальної власності, авторське право, право на промислову власність та ін.

Методи оцінювання інтелектуального капіталу: методи прямого вимірювання інтелектуального капіталу, методи визначення ринкової капіталізації, методи розрахунку віддачі активів, методи бальної оцінки.

Принципи, підходи та методи управління інтелектуальним капіталом підприємства.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л.	інд.	с. р.		л	п	л.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні засади інноваційної діяльності												
Тема 1. Інновації і циклічність економ. розвитку.	12	4	2			6						
Тема 2. Ключові поняття іннов. розвитку.	12	4	2			6						
Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування.	6	2	1			3						
Тема 4. Сучасні організаційні форми іннов. розвитку.	8	2	1			5						
Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформац. комунікації в інноваційній сфері.	8	2	1			5						
Тема 6. Інфраструктура ринку інновацій.	7	2	1			4						
Тема 7. Державна підтримка інновац. підприємства.	7	2	1			4						
Тема 8. Національні інновац. системи	7	2	1			4						
Тема 9. Маркетинг інновацій.	7	2			5							
Разом за розділом 1	74	22	10		5	37						
Розділ 2. Реалізація інноваційної політики економічної системи												
Тема 10. Стратегії та бізнес-моделі інновац. розвитку підприємства.	10	2	1			7						
Тема 11. Інноваційний потенціал підприємства.	10	2	1			7						
Тема 12. Інвестиційне забезпечення інновац. розвитку підприємства.	10	2	2			6						
Тема 13. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.	8	2	1			5						
Тема 14. Охорона прав та економіка інтел. власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності	8	2	1		5							
Разом за розділом 2	46	10	6		5	25						
<i>Усього годин</i>	120	32	16		10	62						

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
---	------------	-----------------

з/п		денна	заочна
1.	Інновації і циклічність економічного розвитку	4	
2.	Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування.	4	
3.	Державна підтримка інновац. підприємництва.	4	
4	Національні інноваційні системи	4	
5.	Маркетинг інновацій.	4	
6.	Контрольна робота	4	
7.	Стратегії та бізнес-моделі інновац. розвитку підприємства	4	
8.	Інвестиційне забезпечення інновац. розвитку підприємства.	4	
	Усього	16	

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Інновації і циклічність економ. розвитку. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	6	
2	Ключові поняття іннов. розвитку. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	6	
3	Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	3	
4	Сучасні організаційні форми іннов. розвитку. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	5	
5	Глобальні науково-технічні та інформац. комунікації в інноваційній сфері. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	5	
6	Інфраструктура ринку інновацій. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	4	
7	Державна підтримка інновац. підприємництва. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	4	
8	Національні інновац. системи. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	4	
9	Маркетинг інновацій. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	5	
10	Стратегії та бізнес-моделі інновац. розвитку підприємства. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	7	
11	Інвестиційне забезпечення інновац. розвитку підприємства. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	7	
12	Ризики в інноваційній діяльності та управління ними. (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	6	

13	Охорона прав та економіка інтел. власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності (Вивчення основної та додаткової літератури, підготовка рефератів і доповідей)	5	
14	Підготовка до контрольної роботи	5	
	Разом	72	

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом для здобувачів вищої освіти, що навчаються за денною та заочною (дистанційною) формою навчання передбачено контрольну роботу. Підготовка до неї передбачає додаткове опрацювання матеріалу.

7. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Менеджмент інноваційного розвитку сучасних економічних систем» для студентів економічного факультету, засвоєння ними навчального матеріалу й набуття практичних навиків використовуються наступні методи навчання.

Методи навчання, спрямовані на досягнення освітніх цілей:

- лекції подаються у словесній формі суть наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою (лектором викладається основний зміст програмного навчального матеріалу, презентація відображає матеріал на якому акцентує увагу лектор);

- практичні заняття (реалізуються кількома навчальними завданнями: засвоєння теоретичного матеріалу лекційного курсу; практичні роботи; перевірка виконання самостійних завдань) практичні методи навчання спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання, вони сприяють глибшому засвоєнню теоретико-методичного навчального матеріалу, формуванню практичних умінь і навичок, логічному завершенню пізнавального процесу стосовно конкретної теми, розділу;

Самостійна робота (виконується студентами в час після прослуховування лекції, перед практичними заняттями чи проміжного контролю - вдома, у бібліотеках, комп'ютерних класах тощо). Самостійна робота є основним способом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів: списки рекомендованих джерел і літератури, питання для самоконтролю, тести, пакети контрольних завдань, електронні версії лекцій тощо розміщені у сертифікованому курсі у Moodle.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання й психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають насамперед використання ілюстрації. Ілюстрація – метод навчання, за якого предмети й процеси розкриваються через їх символічне зображення (рисунки, схеми, графіки, таблиці та інше на слайдах презентацій під час проведення лекційних й практичних занять зі студентами та самостійної роботи).

8. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», контрольні заходи включають: поточний та підсумковий контроль.

Організація поточного контролю знань студентів денної форми навчання

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність й активність роботи студентів впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни «Менеджмент інноваційного розвитку сучасних економічних систем» на практичних заняттях;
- виконання завдання для самостійного опрацювання;
- виконання контрольних завдань протягом семестру.

Оцінюванню підлягають відповіді, які надаються студентами в процесі експрес-контролю або під час обговорення питань.

При контролі самостійної роботи оцінюванню будуть підлягати роботи, виконані студентами при підготовці до практичних завдань. Види робіт та характер завдань (самостійне опрацювання окремих питань курсу, вирішення завдань) визначаються викладачем у процесі вивчення дисципліни протягом семестру.

Організація поточного контролю студентів заочної форми навчання

Поточний контроль знань студентів здійснюється у формі перевірки виконаної студентом самостійної роботи (індивідуальне завдання) та написання контрольної роботи. Самостійна робота має бути подана на кафедру за тиждень до проведення екзамену.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів. Навчальним планом передбачено чотирирівневе оцінювання.

9. Схема нарахування балів для підсумкового семестрового контролю в формі екзамену

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисциплін у розмірі не більше 60 балів.

Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому поточному та підсумковому контролі, складає 100.

Для студентів денної та заочної (дистанційної) форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота, передбачена навчальним планом		
T1-T9	T10- T14	18	40	100
По 3	По 3			

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю у формі екзамену

Опанування дисципліни Менеджмент інноваційного розвитку сучасних інноваційних систем передбачає можливість зарахування результатів отриманих у рамках неформальної освіти, а саме за умови отримання сертифікату про проходження курсу «Маркетинг у продуктовому ІТ» та «Аналітика у продуктовому ІТ» на платформі Strum від компанії Genesis здобувач отримує по 20 балів у межах поточного контролю.

Максимальна кількість балів, що може отримати здобувач за підсумковий контроль – 40 балів, які оцінюються за наступними критеріями:

20 балів – здобувач засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить та будує відповідь;

21-35 бали - здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, вміє втілити на практиці засвоєні теоретичні знання;

36-40 балів – здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, висловлює своє ставлення до проблем при письмовому контролі, використовує практичні знання, що були набуті в ході виконання практичної роботи.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991р. №1560-XII// [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

2. Гуторов О.І. Інвестиційний менеджмент: курс лекцій. Харків. Вид. Харк. нац. аграр. ун-т, 2014. 203 с

3. Інвестування : підручник. М. І. Крупка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 452 с.
  4. Інвестування: навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. Л. Осецький, П. П. Мазурок, О. П. Гузенко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2014. 383 с
  5. Інвестиційний менеджмент. Навчальний посібник. Шинкарук Л.В., Мостенська Т.Л., Мостенська Т.Г. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. 308 с.
  6. Ілляшенко С.М. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку. монографія. Університетська книга. 2024. 728с.
  7. Матюшенко І. Ю. Міжнародний інвестиційний менеджмент : навчальний посібник / Харк. нац. економ. ун - т. Харків: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 520 с
  8. Менеджмент інвестиційної діяльності : підручник. М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 480 с.
  9. Hagin R.L. Investment Management : Portfolio Diversification, Risk, and Timing--Fact and Fiction. New York, United States: Hohn Wiley & Sons Inc. 2004. 304 p
  10. Gladstone Stanley. The Principle of Investment Management : (For DBS, BBA, MBA, MPHIL Students). London: Independently Published, 2018. 482p.
  11. Stamp H. Investment Management. New York, United States: Larsen and Keller Education, 2018, 386p.
  12. Stinson P. Investment Management. New York, United States: Willford Press, 2017. 456p.
-

Допоміжна література

1. Андрющенко О. Б., Старенков Д. О. Актуальність формування маркетингової стратегії в умовах цифровізації. Бізнес Інформ. 2024. №6. С. 415–422. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-415-422>
2. Гринько П. Л. Концепція управління інноваційним розвитком організації в умовах цифрової економіки в ракурсі інноваційної культури. Бізнес Інформ. 2020. №2. С. 73–80. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-2-73-80>
3. Вітовщик Т. С., Базавлук Н. Г. Сутність і значення еко-інновацій у циркулярній економіці. Бізнес Інформ. 2024. №6. С. 159–165. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-159-165>
4. Отенко І. П., Квашина Ю. А. Методичний підхід до формування стратегії інноваційного розвитку підприємства. Бізнес Інформ. 2024. №6. С. 166–175. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-166-175>
5. Інформаційні технології та інновації в економіці, управлінні проектами і програмами: монографія. В. О. Тімофєєв, І. В. Чумаченко. Харків: ХНУРЕ, 2016. 402 с. URL : <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/14037/1/%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F%202016.pdf>.
6. Олексів І. Б. Підходи до оптимізування управлінських рішень на засадах узгодження інтересів груп економічного впливу підприємства / І. Б. Олексів, В. Ю. Харчук // Підприємництво. Менеджмент. Маркетинг. Логістика. 2014. № 4 (14). С. 57-62.

7. Позняк С. В. Інновації як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств / С. В. Позняк // Ефективна економіка 2015. № 10. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/94.pdf.

8. Aigner W. Current Work Practice and Users' Perspectives on Visualization and Interactivity in Business Intelligence // Information Visualisation (IV), 17 th International Conference. 2013. P. 299-306.

9. Eryk Głodziński. Performance management concept: knowledge transfer from general management into project environment. Knowledge– Economy – Society: management in the face of contemporary challenges and dilemmas. Edited by Andrzej Jaki, Bogusz Mikołaj. Cracow: Cracow University of Economics, 2017. 412 p. URL : https://cfm.uek.krakow.pl/media/files/36/ff/MANAGEMENT_%20CFM%202017.pdf.

10. Greenley G., Foxall G. Multiple stakeholders orientation in UK companies and the implications for company performance. Journal of Management Studies. 2015. Vol. 34. No. 2. P. 259-284.

11. Maslow A. H. A theory of human motivation, Psychological Review, 50. 1943. P. 370-396. URL : <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.318.2317&rep=rep1&type=pdf>.

12. Midler C. Project and Innovation Management: Bridging Contemporary Trends in Theory and Practice / C. Midler, K. Killen, A. Kock // Project Management Journal. 2016. V. 47. I. 2. P. 3-7.

13. Petrovich J. M. Modern concept of a model design of an organizational system of enterprise management / J. M. Petrovich, I. I. Novakivskii // ECONTECHMOD An international quarterly journal on economics in technology, new technologies and modelling processes. Vol. 1. № 4. Lublin – Lviv – Cracow. 2012. P. 41-48.

14. Дорошенко Г. О. R-D проекти як спосіб впровадження інноваційної діяльності на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2018. №6. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>

15. Дорошенко Г. О. Інноваційно-орієнтована стратегія як шлях до підвищення вартості акціонерного товариства. *Вісник ХНАУ ім. Догуцаєва*. Серія «Економічні науки». 2018. №2. С. 81-91.

16. Дорошенко Г.О., Бугайова Л.О. Сучасні моделі компетенцій менеджерів виробничих підприємств. *Актуальные научные исследования в современном мире*. 2020. - 10(66) , - С.143 – 147 (Index Copernicus) Режим доступу : <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=44379677>

17. Державне управління розвитком інноваційного потенціалу України в сучасних умовах : монографія / Г. О. Дорошенко, В. Ю. Прокопенко, В. Ф. Пуртов, Г. І. Заднепровська та ін.; за заг. ред. проф. Г. О. Дорошенко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 208 с. Режим доступу : <https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2019-11-04/Doroshenko.pdf>

18. Менеджмент: простір варіантів: навчальний посібник. За заг. ред. проф. Г. О. Дорошенко / Г. О. Дорошенко. Режим доступу: [URI: http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16194](http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16194)

19. Менеджмент у VUCA-світі: пошук рівноваги : монографія / за заг. ред. Г. О. Дорошенко. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 433 с. Передмова, розділ 6 Формування прибутку підприємств, що займаються інноваційною діяльністю: теоретичні підходи. С 4-5, 167-195

1. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Про наукову і науково-технічну діяльність. К.: Верховна Рада України. — [http:// zakon1. rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12).

2. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка, пров. Короленка, 18.

E-mail: ls@korolenko.kharkov.com, <http://korolenko.kharkov.com>

3. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека, вул. Кооперативна, 13/2. E-mail: director@library.kharkov.ua , <http://www.library.kharkov.ua>

4. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>

5. Національний банк України – <http://bank.gov.ua/NBU/index.htm>

6. Харківська обласна рада – <http://www.oblrada.kharkov.ua>

7. Державна податкова адміністрація України – <http://www.sta.gov.ua>